

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobkyně: **D. S.**, zastoupená R. S., obecným zmocněncem, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křižová 25, 225 08 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu,

t a k t o :

- I. Žaloba podaná ve věci žalobkyně D. S. vedené pod spisovou značkou 22 Cad 141/2008 a ve věci žalobkyně M. P. vedené pod spisovou značkou 22 Cad 142/2008 **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 28. 4. 2006, č. zamítla žalovaná žádost žalobkyně o vdovský důvod pro nesplnění podmínek § 49 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“). Manžel žalobkyně, L. S., zemřel dne 16. 2. 2006, v posledních deseti letech před úmrtím získal podle dokladů v evidenci žalované pouze dva roky a 70 dnů pojištění. Potřebná doba pojištění pro nárok na vdovský důchod tedy nebyla podle žalované splněna.

Rozhodnutím ze dne 28. 4. 2006, č. byla zamítnuta žádost žalobkyně o sirotčí důchod pro nesplnění podmínek ust. § 52 zákona č. 155/1995 Sb. s odůvodněním, že její otec, L. S., který zemřel dne 16. 2. 2006, v posledních deseti letech před úmrtím, tj. v době od 16. 2. 1996 do 15. 2. 2006 získal pouze dva roky a 70 dnů pojištění. Potřebná doba pojištění pro nárok na sirotčí důchod proto nebyla splněna.

Ve smyslu § 39 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. v platném znění (dále jen „s.ř.s.“) spojil soud obě právní věci ke společnému projednání.

Krajský soud v Brně, jenž o věci nyní rozhoduje již potřetí v daném případě upouští od rozsáhlé reprodukce dosavadního průběhu řízení, neboť ta je účastníkům již dostatečně známá, nepokládá za potřebné proto dosavadní provedené důkazy podrobně rekapitulovat a omezuje se v dalším jen na uvedení těch rozhodných skutečností, které jsou podstatné a nepochybné pro rozhodnutí ve věci z hlediska právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2009, č.j. 3 Ads 49/2009-94.

Předmětem přezkumu Nejvyšším správním soudem bylo rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 29. 1. 2009, č.j. 22 Cad 141/2008-61 ve věci žalobkyně D. S. (vdovský důchod) a rozhodnutí ze dne 27. 2. 2009, č.j. 22 Cad 142/2008-54 ve věci M. P. (sirotčí důchod). Obě citovaná rozhodnutí žalované byla zrušena a věc vrácena správnímu orgánu k dalšímu řízení. Krajský soud právní názor opřel o citaci ustanovení čl. 59 až 64 Evropského zákoníku sociálního zabezpečení vyhlášeného pod č. 90/2001 Sbírky dle kterých nastane-li krytá sociální událost, již je v daném případě úmrtí zůstavitele, bude dávka zajištěna alespoň chráněné osobě, tj. žalobkyni jako vdově, jejíž živitel, tj. zůstavitel, splnil 15 příspěvkových let. Ze správního spisu vyplynulo, že zůstavitel získal za celý svůj aktivní život více než 25 let důchodového pojištění, soud proto dospěl k závěru, že byly splněny podmínky pro přiznání obou dávek pozůstalých podle zákoníku.

V nyní projednávaných věcech Krajský soud v Brně byl povinen postupovat v souladu s § 110 odst. 3 s.ř.s., dle kterého *„zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.“*

Nejvyšší správní soud opřel svůj právní názor o dvojí argumentaci:

- 1) O povahu Evropského zákoníku sociálního zabezpečení sice, že *„zákoník stanoví úroveň dávek, nikoli pro jednotlivé případy, nýbrž pro určité typické „průměrné příjemce“, a proto není přímo použitelnou právní normou, kterou by soud mohl přímo aplikovat. Zákoník tedy sám o sobě nepředstavuje smlouvu, ze které by mohla pojištěncům vznikat přímo práva. Stanoví toliko určité zásady, nikoliv konkrétní práva jednotlivců, tato jsou stanovena ve vnitrostátních právních předpisech. Vnitrostátní zákonodárství má pak zajistit, aby cílů stanovených v zákoníku bylo v průměru dosaženo“* (podle rozsudku ze dne 24. 10. 2007, č.j. 6 Ads 22/2006-73, www.nssoud.cz).

Je totiž nutno od sebe odlišovat otázku aplikační přednosti mezinárodní smlouvy před vnitrostátním předpisem na straně jedné a přímou aplikovatelností takové smlouvy na straně druhé. Aplikační přednost vyplývá z čl. 10 Ústavy a týká se případu, kdy hrozí či nastane

kolize normy vnitrostátní s normou (smlouvou) mezinárodní. Od této situace je však třeba odlišovat otázku přímé aplikovatelnosti, která se odvíjí výlučně od povahy mezinárodního předpisu či smlouvy. Zde se již neřeší, zda má či nemá mezinárodní norma přednost před zákonem, nýbrž zda lze či nelze její obsah aplikovat přímo, jinými slovy, zda jsou její ustanovení natolik konkrétní, jasná a určitelná, že z nich lze dovodit obsah jednotlivého práva či povinnosti a tyto adresátům normy na národní úrovni přiznat, respektive je na něm vynutit. Takovou povahu Evropský zákoník sociálního zabezpečení, jak bylo uvedeno výše, nemá a argumentace žalobkyně je proto v tomto ohledu mylná.“

2) Odmítl i tezi, která je implicitně obsažena v napadeném rozsudku, totiž, že ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. jsou se zákoníkem v rozporu. *Z rozsudku NSS ze dne 15. 10. 2009 vyplývá následující: „...není tomu tak. Podle čl. 63 odst. 1 písm. a) zákoníku bude dávka pozůstalých – nastane-li krytá sociální událost – zajištěna alespoň chráněné osobě, jejíž živitel splnil podle stanovených pravidel kvalifikační dobu, kterou může být buď 15 příspěvkových let nebo 15 let zaměstnání nebo 10 let pobytu. Zákoník tedy obecně stanoví tzv. kvalifikační dobu, současně však předvídá, že vnitrostátní právní úpravu budou pro její konkrétní vymezení stanovena další bližší pravidla. Z § 49, § 52 a § 40 odst. 1, 2 zákona č. 155/1995 Sb. vyplývá, že zákon o důchodovém pojištění plně koresponduje s požadavky zákoníku, stanovuje-li základní kvalifikační dobu pro nárok na plný invalidní důchod, potažmo důchod vdovský a sirotčí pouze na 5 let, avšak tuto dobu dále konkretizuje požadavkem na to, aby byla získána v posledních deseti letech před úmrtím zůstavitele. U pozůstalostních důchodů se potřebná doba zjišťuje z posledních deseti roků před úmrtím. Ani implicitní závěr krajského soudu o rozporu zákona o důchodovém pojištění s Evropským zákoníkem sociálního zabezpečení tedy není opodstatněný.“*

Při novém rozhodování soud přistoupil k odstranění vad vytknutých v citovaných rozsudcích NSS, a to jako vrcholného orgánu správní justice, při respektování jím vysloveného právního názoru, plně si vědom jeho vázanosti, tzn., že nemohl dospět k jinému závěru. Jinými slovy, výše učiněné závěry jsou bez dalšího použitelné i na souzenou věc, a krajský soud proto na ně i přes obšírnou argumentaci zástupce první i druhé žalobkyně přednesené při jednání dne 22. 9. 2011 a 29. 3. 2012 zcela odkazuje. Převěde-li soud tyto závěry na souzenou věc, nemůže proto souhlasit s argumentací žalobkyň, respektive jejich právního zástupce. Rovněž nemůže přihlídnout i k dalším žalobním námitkám, vysloveným v přednesech právního zástupce při uvedených soudních jednání, neboť podle § 71 odst. 2 s.ř.s. „rozšířit žalobu o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě pro podání žaloby (§ 72 odst. 1 s.ř.s.).“

Pokud Krajský soud v Brně neshledal důvody k předložení věci podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR a ust. § 48 odst. 1 písm. a) s.ř.s. Ústavnímu soudu ČR již na základě obsahu žaloby, je sporné, zda tak může učinit v průběhu přezkumného soudního řízení, když ve věci se vyjádřil již i Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku ze dne 15. 10. 2009, č.j. 3 Ads 49/2009-94 a rozsudku ze dne 29. 10. 2009, č.j. 3 Ads 50/2009-89 a neuznal důvody uváděné účastníky řízení k navrhovanému postupu. Vzhledem k tomu, že krajský soud jak již výše uvedeno, je vázán právním názorem vysloveným NSS, pak se nemohl ztotožnit s právním názorem zástupce obou žalobkyň k realizaci uvedeného postupu. 1. a 2. žalobkyně proto tak budou muset učinit v rámci jiného řízení, tj. eventuálně ústavní stížností, kterou lze napadat především konečná a pravomocná meritorní rozhodnutí.

Na základě shora uvedených skutečností v návaznosti na závazně právní názor Nejvyššího správního soudu dospěl Krajský soud v Brně k závěru, že žalovaný se nedopustil právního pochybení pokud žádosti obou žalobkyň o pozůstalostní dávky (vdovský, sirotčí důchod) zamítl pro nesplnění podmínek ust. § 42, § 52 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění. Soud proto žaloby jako nedůvodné v souladu s ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Žalobkyně ve věci samé nebyly úspěšné, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona, soud proto rozhodl tak, že žádnému z účastníků se nepřiznává náhrada nákladů řízení (§ 60 odst. 1, 2 s.ř.s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu ve dvojím vyhotovení.

Kasační stížnost je nepřipustná proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem; to neplatí, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V Brně dne 29. března 2012

JUDr. Eva Lukotková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová